

Innst. 334 S

(2010–2011)

Innstilling til Stortinget fra utenriks- og forsvarskomiteen

Dokument 19 S (2010–2011)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om årsrapport fra Stortingets delegasjon til EFTA- parlamentarikerkomiteene og Den felles EØS- parlamentarikerkomiteen for 2010

Til Stortinget

Sammendrag

Innledning

Stortingets delegasjon til EFTA-parlamentarikerkomiteene og Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen for valgperioden 2009–2013 består av følgende representanter:

<i>Medlemmer</i>	<i>Varamedlemmer</i>
Svein Roald Hansen (A), leder	Steinar Gullvåg (A)
Harald T. Nesvik (FrP), nestleder	Irene Johansen (A)
Laila Gustavsen (A)	Kåre Simensen (A)
Laila Marie Reiertsen (FrP)	Jørund Rytman (FrP)
Jan Tore Sanner (H)	Torgeir Trældal (FrP)
Gina Knutson Barstad (SV)	Nikolai Astrup (H)
	Siri A. Meling (H)
	Geir Pollestad (Sp)
	Laila Dævøy (KrF)
	Borghild Tenden (V)

Generelt

Stortingets EFTA-/EØS-delegasjon deltar formelt i tre parlamentarikerkomiteer. For det første en «Committee of Members of Parliament of the EFTA

Countries», forkortet EFTA/CMP, som består av representanter for nasjonalforsamlingene i de fire EFTA-statene Norge, Island, Liechtenstein og Sveits. Denne komiteen ble formelt opprettet i 1977, men har røtter tilbake til 1963.

Ved EØS-samarbeidets ikrafttreden 1. januar 1994 opprettet man en «Committee of Members of Parliament of the EFTA States», forkortet EFTA/MPS, som består av folkevalgte fra de tre EFTA-statene som er med i EØS, Norge, Island og Liechtenstein. Her har sveitsiske representanter observatørstatus. Disse to komiteene møtes sammen.

Parlamentarikersamarbeidet i EFTA er hjemlet i Anneks S til EFTA-konvensjonen av 1960, som ble revidert i 2001.

For det tredje finnes det en egen EØS-parlamentarikerkomité hvor også folkevalgte fra EU-landene møter. Denne er hjemlet i EØS-avtalen. I denne komiteen samles delegasjoner fra de tre EFTA-statene i EØS og representanter for Europaparlamentets delegasjon for kontakt med EFTA og EFTA-landene. Også her har sveitserne observatørstatus. Det har for øvrig vært regelmessige møter mellom EFTA-parlamentarikerne og representanter for Europaparlamentet siden 1981.

Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen kommer i tillegg til det allerede etablerte, bilaterale samarbeidet mellom Stortinget og Europaparlamentet. Fra 2004 er en delegasjon fra Europaparlamentets side oppnevnt til begge fora.

Gjennom oppfølgingen av St.meld. nr. 23 (2005–2006) Om gjennomføring av europapolitikken, jf. Innst. S. nr. 115 (2006–2007), har Stortinget lagt fornyet vekt på behandling av europaspørsmål. Målet er utdypet innsikt og tidlig involvering fra Stortingets side. Dertil kommer utenriksministeren fra og med 2007 halvårlig til Stortinget med en egen redegjø-

relse om EØS-samarbeidet og generelle europapolitiske spørsmål, etterfulgt av debatt i Stortinget.

Etter stortingsvalget i 2009 ble antallet varamedlemmer i delegasjonen økt fra seks til ti, med bakgrunn i et ønske om å gi de faste komiteer ytterligere mulighet til aktivt engasjement i særlig sentrale EU- og EØS-saker. Videre har delegasjonen og dens enkeltrepresentanter aktivt benyttet de ulike møteplasser og muligheter for kontakt med europaparlamentarikere i 2010 til å ta opp aktuelle EU- og EØS-relevante saker.

Med tanke på en ytterligere forsterkning av kontaktene mellom Europaparlamentet og de norske folkevalgte, har Stortinget etablert et eget kontor i Norway House i Brussel. En egen medarbeider i internasjonal avdeling skal bistå Stortingets organer i kontakten mot Europaparlamentet. Åpningen av kontoret fant sted i forbindelse med stortingspresidentens offisielle besøk i november 2010.

EFTA-parlamentarikerkomiteene

EFTA- og EØS-parlamentarikerkomiteenes oppgave er å drøfte EFTA-samarbeidets og EØS-avtalens utvikling og europapolitiske emner, samt å virke som et konsultativt organ overfor EFTAs råd (ministrene). Man drøfter også den politiske utviklingen i de fire EFTA-statene. I forbindelse med de to årlige EFTA-ministtermøtene, avholdes eget møte mellom parlamentarikerne og regjeringsmedlemmer fra EFTA-statene. Det avholdes i tillegg et eget møte mellom parlamentarikerne og EFTAs konsultative komité for arbeidslivets parter.

De to EFTA-parlamentarikerkomiteene CMP og MPS holdt i 2010 møter i Brussel 22.–23. februar og 24. juni, og i Brussel og Genève 22.–23. november. Videre ble det avholdt markeringer av EFTAs 50-årsjubileum i Genève i mai og i Reykjavik i forbindelse med junimøtene. Møtene i juni og november ble avholdt i tilknytning til EFTAs ministermøter. Nærings- og handelsministeren representerer den norske regjeringen under disse møtene.

I Vaduz 29. mars og i Strasbourg 24. og 25. november ble det avholdt møte i Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen, hvor Europaparlamentets delegasjon for kontakt med EFTA-landene inngår. I tillegg ble det avholdt et eget møte i Brussel 22. november mellom EØS-ministrene (utenriksministre) og EFTA-parlamentarikerkomiteene, samt i EFTAs konsultative komité, for gjennomgang av og dialog om EØS- og EU-saker. EFTA-/EØS-komiteen møtte dessuten EFTAs konsultative komité til felles drøftelse i juni- og novembermøtene.

Under EFTA-parlamentarikerkomiteenes møter i 2010 er følgende emner særskilt blitt drøftet:

Februar-møtet:

- Gjennomgang av EFTA-landenes politiske utvikling
- Status for EFTAs frihandelsavtaler
- EØS og datalagringsdirektivet
- EØS og Sveits: Hindringer for full implementering av det indre marked
- EFTA-domstolen etter 16 år: Utfordringer, oppnåelser og problemer
- Lisboa-traktatens potensielle innvirkning på EUs handelspolitikk
- EUs felles fiskeripolitikk

Juni-møtet:

- Presentasjon av det nyetablerte EFTA-forumet for lokale myndigheter
- Europa 2020; EUs vekst- og sysselsettingsstrategi
- Status for arbeidet i EFTAs overvåkingsorgan ESA
- Gjennomgang av EFTA-landenes politiske utvikling

November-møtet:

- Det indre markedet og EØS-/ EFTA-landene
- Utfordringer knyttet til internasjonal handel og global konjunkturoppgang
- Gjennomgang av EFTA-landenes politiske utvikling
- Miljø- og arbeidsstandarder i frihandelsavtaler

Forut for møtene i EFTA-parlamentarikerkomiteen møttes byrået, bestående av komiteenes formannskap, for å forberede det forestående møtet. Fra norsk side deltok delegasjonsleder Svein Roald Hansen og nestleder Harald T. Nesvik, foruten delegasjonens sekretærer. CMP-/MPS-komiteene ble i 2010 ledet av den islandske delegasjonslederen, Árni Þór Sigurdsson.

I 2010 var EFTAs tredjELandsforbindelser igjen en hovedsak og et kjernepunkt for samarbeidet i firelandskretsen. Sveits' bilaterale forhold til EU, og til det indre marked, ble drøftet ved flere anledninger.

I tillegg til de faste møtene, gjennomfører EFTA-parlamentarikerne hvert år et såkalt tredjELandsbesøk til land hvor det er aktuelt å inngå frihandelsavtale mellom EFTA og vedkommende land. Fra norsk side deltar som regel delegasjonsleder og nestleder. Høsten 2010 var besøket lagt til Serbia og Albania.

Ved inngangen til 2011 har EFTA inngått til sammen 22 frihandelsavtaler. Et høydepunkt var da det ble oppnådd enighet om å innlede forhandlinger med Russland, Kasakhstan og Hviterussland i november. Særskilt Russland anses som en viktig handelspartner for EFTA-landene.

Avtalene med Golfrådet, Peru og Ukraina er trådt i kraft, mens forhandlingene med India kom i gang igjen etter ett års avbrudd. Avalen med Colombia er ferdigforhandlet, men ikke lagt fram for Stortinget for ratifikasjon. Videre har det vært fremgang i forhandlingene med Hongkong. Også med land som Indonesia, Bosnia-Hercegovina og Montenegro er frihandelsprosesser i gang. I forhold til Vietnam, som anses som en potensiell partner for EFTA-landene, har man kartlagt mulighetene for en handelsavtale. En felles uttalelse om samarbeid er signert med Malaysia og Panama. Landene i Mellom-Amerika har i fellesskap uttrykt ønske om å se nærmere på muligheten for frihandelsavtaler med EFTA-landene.

EØS-parlamentarikerkomiteen

EØS-parlamentarikerkomiteen «skal ved dialog og debatt bidra til en bedre forståelse mellom Felleskapet og EFTA-statene på de områder som omfattes av denne avtale», heter det i EØS-avtalens artikkel 95. Komiteen «kan gi uttrykk for sine synspunkter i form av rapporter eller resolusjoner». Den skal «særlig behandle EØS-komiteens årsberetning (...) om hvordan avtalen virker og utvikler seg». Under hvert møte i parlamentarikerkomiteen drøftes således ulike utviklingstrekk ved og konsekvenser av EØS-avtalen. Oppfølgingen av resolusjoner vedtatt under de foregående EØS-parlamentarikermøtet diskuteres også. En gjennomgående konklusjon fra disse årsrapportene er at EØS-avtalen fungerer tilfredsstillende.

Komiteen samler i utgangspunktet tolv representanter med stemmerett fra Europaparlamentet, og et tilsvarende antall fra EFTA-landene som er med i EØS, hvorav seks fra Norge. Vanligvis deltar også en representant for EØS-rådets formannskap, som går på omgang mellom EFTA-siden i EØS og EU, samt en representant for EØS-komiteen og en for overvåkingsorganet ESA. Sveitsiske parlamentarikere har observatørstatus.

EØS-parlamentarikerkomiteen møttes i Vaduz 29. mars og i Strasbourg 24.–25. november. Forut for disse møtene utformes som regel rapporter og resolusjoner, som det votes over i møtene.

I mars var temaet nåværende og fremtidige utfordringer innen finanssektoren i EØS-området, samt drøftelsen av følgende rapporter:

- Årsrapport om hvordan EØS-avtalen fungerer (Rapportører: Harry Quaderer, Liechtenstein og Zuzana Brzobohatá, Tsjekkia)
- EUs felles fiskeripolitikk og EØS (Rapportører: Harald T. Nesvik, Norge og Pat Gallagher, Irland)
- EØS og regionalt samarbeid: Nye kanaler for dialog

(Rapportører: Svein Roald Hansen, Norge og Indrek Tarand, Estland).

Under diskusjonen knyttet til årsrapporten om hvordan EØS-avtalen fungerer, ble det konkludert med at avtalen fungerer tilfredsstillende for alle parter. Det ble imidlertid lagt vekt på at Lisboa-traktaten styrker de nasjonale parlamentenes deltakelse i beslutningsprosessen i EU, og det ble fremhevet at man burde vurdere på hvilke måter dette kunne reflekteres i en styrket innflytelse også for EFTA-landenes parlamenter. I resolusjons form ble det foreslått å gjenta overfor EU-kommisjonen at parlamentene i EFTA-/EØS-landene på lik linje med EU-landenes parlamenter burde motta EU-kommisjonens forslag til rettsakter idet de legges frem. Europaparlamentet ga i et vedtak 7. september sin støtte til dette forslaget.

Under novembermøtet sto forbrukerdirektivet sentralt, samt drøftelsen av følgende rapporter:

- Europa 2020: Innovasjon og EØS (Rapportører: Thorgerdur K. Gunnarsdóttir, Island og Paul Rübig, Østerrike)
- Det europeiske året mot fattigdom og sosial diskriminering (Rapportører: Svein Roald Hansen og Pat Gallagher)
- Handel med selprodukter (Rapportører: Kåre Simensen, Norge og Arlene McCarthy, Storbritannia)

Det vedtas resolusjoner tilknyttet flere av disse temaene. Disse blir oversendt EØS-rådets formann, EU-rådets formann, EØS-komiteen, EFTA-landenes parlamentspresidenter og Europaparlamentets president, utenrikskomité og relevante fagkomiteer, samt overvåkingsorganet ESAs president. I 2010 ble den felles EØS-parlamentarikerkomiteen ledet av Pat Gallagher fra Irland.

Delegasjonens virksomhet i 2011

Formannskapet i den felles EØS-parlamentarikerkomiteen roterer mellom EU-siden og EFTA-landene. I 2011 har Norge og delegasjonsleder Svein Roald Hansen formannskapet på vegne av EFTA-landene. Det samme gjelder formannskapet i de to EFTA-parlamentarikerkomiteene, CMP og MPS.

Evaluerings av EØS-avtalen vil også i 2011 være et sentralt tema. Den felles EØS-parlamentarikerkomiteens rapport om dette forventes ferdigstilt i løpet av 2011. Som et resultat av parlamentarikerkomiteens gjennomgang av EØS-avtalen, og resolusjonsforslaget om at EFTA-/EØS-parlamentene bør motta EU-kommisjonens lovforslag idet de legges frem, forventes det at en slik ordning kommer på plass i

2011. Kommisjonen har svart positivt på henvendelsen, forutsatt at forslagene oversendes via EFTA-sekretariatet, noe Regjeringen har samtykket i.

Årets tredjelandsreise går til Vietnam, som EFTA er inne i en dialog om å innlede frihandelsforhandlinger med.

Norge vil være vertsland for møtet i den felles EØS-parlamentarikerkomiteen 11.–15. april. Arrangementet innledes med møter i Stortinget og i Utenriksdepartementet, før delegasjonen reiser videre til Svalbard. Drøftelser om hvordan EØS-avtalen fungerer vil også her stå sentralt, og det vil særlig fokuseres på hvordan parlamentenes innflytelse på lovgivningsprosessen kan styrkes, utover å kunne motta EU-kommisjonens lovforslag. Videre vil en diskusjon om Norge og EUs politikk i nordområdene være sentrale emner under Svalbard-møtet. Besøket gir en god anledning til å belyse norske synspunkter og interesser i sentrale nordområdespørsmål, og bidra ytterligere til å forsterke forbindelsene mellom norske politikere og Europaparlamentet.

EFTA-/EØS-delegasjonen vil videre delta under EFTA-parlamentarikermøtet i JPC- og CMP-format i Liechtenstein 20.–22. juni, og under parlamentarikerkomiteens møter i november.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Laila Gustavsen, Eva Kristin Hansen, Svein Roald Hansen, Sverre Myrli, Tore Nordtun og Willy Pedersen, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen, Morten Høglund, Siv Jensen, Peter N. Myhre og Karin S. Woldseth, fra Høyre, Peter Skovholt Gitmark, Ivar

Kristiansen og lederen Ine M. Eriksen Søreide, fra Sosialistisk Venstreparti, Bård Vegar Solhjell, fra Senterpartiet, Trygve Slagsvold Vedum, og fra Kristelig Folkeparti, Dagfinn Høybråten, tar til etterretning aktiviteten til Stortingets delegasjon til EFTA-parlamentarikerkomiteene og Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen for 2010.

Når det gjelder inneværende års aktiviteter vil komiteen særlig peke den evaluering av EØS-avtalen som nå foregår både i EU og i Norge og viktigheten av å ivareta norske interesser i dette arbeidet i forholdet til EU og øvrige EFTA/EØS partnere. På EU siden mener komiteen at det vil være naturlig at delegasjonen følger opp Europaparlamentet særskilt i forhold til EØS sin fremtid. Komiteen vil understreke viktigheten av det arbeid som delegasjonen har gjort i forhold til å presentere norsk nordområdepolitikk.

I forhold til fremtidige frihandelsavtaler vil komiteen be delegasjonen medvirke til at forhandlinger med Russland iverksettes så snart spørsmålet om WTO-medlemskap er løst.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 19 S (2010–2011) – årsrapport fra Stortingets delegasjon til EFTA-parlamentarikerkomiteene og Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen for 2010 – vedlegges protokollen.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 18. mai 2011

Ine M. Eriksen Søreide

leder

Morten Høglund

ordfører